

POLISH

SAMOCHODEM PO

SZKOCJI

DRIVING IN SCOTLAND

**safer
scotland**
SCOTTISH EXECUTIVE

SAMOCHODEM PO
SZKOCJI
DRIVING IN SCOTLAND

Edinburgh 2007

DRIVING IN SCOTLAND

This booklet is for visitors from overseas who are living in Scotland and explains what you will need if you wish to drive in this country. If you are resident in the UK (that is for more than 185 days in any 12-month period), then the vehicle you are using must be registered, licensed and insured in the UK. Otherwise you may be breaking the law.

You will need:

- a valid driving licence
- insurance
- a registration document for your vehicle
- current road tax
- an MOT certificate if your vehicle is over three years old
- an awareness of GB road traffic laws and how people drive in Britain.

We hope that you will find this booklet helpful and will enjoy trouble-free motoring on our roads.

SAMOCHODEM PO SZKOCJI

Poniższe informacje przeznaczone są dla obcokrajowców mieszkających na stałe w Szkocji i zamierzających prowadzić tu samochód. Osoby zamieszkujące na stałe w Wielkiej Brytanii (tzn. przebywające tu przez ponad 185 dni w jednym okresie 12-miesięcznym) muszą posiadać dowód rejestracji pojazdu, ubezpieczenie komunikacyjne oraz ważne prawo jazdy. Niedopełnienie tego obowiązku stanowi wykroczenie.

Aby prowadzić samochód w Szkocji należy posiadać:

- ważne prawo jazdy
- ubezpieczenie komunikacyjne
- dowód rejestracji pojazdu
- dowód opłacenia podatku drogowego
- w przypadku samochodów mających co najmniej trzy lata zaświadczenie z przeglądu technicznego (MOT)
- znajomość przepisów ruchu drogowego w Wielkiej Brytanii oraz zwyczajów tutejszych kierowców.

Mamy nadzieję, że zawarte tu informacje okażą się przydatne. Życzymy szerokiej drogi!

LICENCES

Do you have a valid car driving licence?

If you are from a country in the European Economic Area (EEA)*

- you can use your existing licence until aged 70 or for three years after becoming resident here, whichever is longer. If, for example, you are aged 45 you will not need to exchange your licence until you are 70 years old; and if you are 68 you will not need to exchange it until you are 71 years old. When it expires you must exchange it for a GB licence. You will not need to take a driving test to do this.

If you are from certain designated countries**

- you can drive for up to 12 months on your existing licence
- to continue driving beyond this, you will need to exchange it for a GB licence within the 12-month period. You will not need to take a driving test to do this
- if you do not do this you will have to stop driving. However, you can still exchange your licence within five years of coming to this country without taking a British driving test.

If you are from any other country and have a licence or an International Driving Permit

- you can drive for up to 12 months. To continue driving you should apply for a Provisional Licence and arrange to sit the British driving test before the end of the 12-month period.

If you do not have a licence and wish to drive, you will need to apply for a provisional licence and, after training, sit a driving test.

* EEA countries are as follows: Austria, Belgium, Bulgaria, Republic of Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom.

** Australia, Barbados, British Virgin Islands, Canada, Falkland Islands, Hong Kong, Japan, Monaco, New Zealand, Republic of Korea, Singapore, South Africa, Switzerland, Zimbabwe.

PRAWO JAZDY

Czy masz ważne prawo jazdy?

Obywatele krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)*

- mogą używać dotychczasowego prawa jazdy do ukończenia 70. roku życia lub przez 3 lata od osiedlenia się w Szkocji, w zależności od tego, który okres jest dłuższy. Przykładowo, osoby w wieku 45 lat nie muszą wymieniać prawa jazdy przed ukończeniem 70. roku życia; osoby w wieku 68 lat muszą wymienić prawo jazdy po ukończeniu 71. roku życia. Po wygaśnięciu ważności posiadanego prawa jazdy należy wymienić je na brytyjskie prawo jazdy. Przy wymianie prawa jazdy nie ma obowiązku zdawania egzaminu.

Osoby pochodzące z niektórych wyznaczonych krajów **

- mogą posługiwać się dotychczasowym prawem jazdy przez 12 miesięcy;
- po upływie tego okresu dotychczasowe prawo jazdy należy w ciągu 12 miesięcy wymienić na brytyjskie. Przy wymianie prawa jazdy nie ma obowiązku zdawania egzaminu.
- w przypadku niedopełnienia tego obowiązku nie należy prowadzić pojazdów. Prawo jazdy można wymienić na brytyjskie w ciągu 5 lat od przybycia do Wielkiej Brytanii bez konieczności zdawania egzaminu.

Osoby pochodzące z pozostałych krajów i posiadające krajowe lub międzynarodowe prawo jazdy

- mogą prowadzić w Wielkiej Brytanii przez 12 miesięcy. Przed upływem tego okresu należy złożyć wniosek o tymczasowe prawo jazdy (ang. Provisional Licence) i zdać egzamin na brytyjskie prawo jazdy.

Osoby nie posiadające prawa jazdy powinny złożyć podanie o wydanie tymczasowego prawa jazdy i, po odbyciu szkolenia, zdać egzamin na prawo jazdy.

* Kraje należące do EOG: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Lichtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy.

** Australia, Barbados, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Falklandy (Malwiny), Hongkong, Japonia, Kanada, Monako, Nowa Zelandia, Republika Korei, RPA, Singapur, Szwajcaria, Zimbabwe.

If your licence does not allow you to ride a moped or motorcycle you will need to complete a Compulsory Basic Training course before you can ride these. For further details contact the Driving Standards Agency (DSA) on 0115 901 2595 or online at www.dsa.gov.uk.

For more information about licences, see

www.direct.gov.uk/Motoring/DriverLicensing/fs/en or the Driver and Vehicle Licensing Agency (DVLA) leaflet *What you need to know about Driver Licences* (D100).

It is important that you have a valid licence. Without one you could:

- be fined up to £1000 and may be banned from driving or receive up to 6 penalty points (with 12 points you will no longer be allowed to drive). In addition, your insurance will not cover any costs that result from a crash.

Do you have a vocational licence?

Are you employed as a driver of a lorry, minibus or bus?

If so, your employer should have made sure that you meet all legal requirements.

If, however, you are driving any of these on your own behalf, you should make sure you meet the following requirements:

- you must register with the DVLA, telephone 0870 240 0009. Once you do so your licence will be returned along with a counterpart document. In the event of any incidents, this will allow you to take advantage of the fixed penalty system rather than have to go to court. If you have a car licence you can also register if you wish to do so. The counterpart scheme applies only to those with a licence from an EEA country
- if from an EEA country and under 45 years of age, you can drive in the UK on your own licence until aged 45 or for five years, whichever is the longer; if over 45 and under 65, you can drive up to your 66th birthday or for five years, whichever is the shorter; if 65 or older you can drive for 12 months. Once any of these age limits is reached your licence must be exchanged for a British licence
- be 18 years of age to drive medium-sized vehicles
- be 21 years of age to drive large lorries or buses.

If you are from any other country (including the designated countries mentioned above) you must pass a British driving test before you can drive lorries, minibuses or buses on the roads.

Osoby pragnące prowadzić motocykl lub motorower, a których prawo jazdy nie obejmuje tych podkategorii, powinny ukończyć obowiązkowy kurs CBT (ang. Compulsory Basic Training). Więcej informacji na ten temat udziela Driving Standards Agency (DSA) pod numerem 0115 901 2595 lub pod adresem www.dsa.gov.uk.

Więcej informacji na temat prawa jazdy można znaleźć na stronie

www.direct.gov.uk/Motoring/DriverLicensing/fs/en lub w broszurze wydanej przez Urząd Rejestracji Kierowców i Pojazdów (Driver and Vehicle Licensing Agency, DVLA) pt. *What you need to know about Driver Licences (D100)*.

Za jazdę bez ważnego prawa jazdy mogą grozić następujące kary:

- grzywna w wysokości do 1000 funtów i zakaz prowadzenia pojazdów lub do 6 punktów karnych (po otrzymaniu 12 punktów karnych zostaje orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów). Ubezpieczenie nie pokrywa kosztów wypadku, jeżeli kierowca nie posiada ważnego prawa jazdy.

Zawodowe prawo jazdy

W przypadku kierowców ciężarówek, minibusów i autobusów pracodawca ma obowiązek dopełnienia wszystkich wymagań prawnych.

Osoby prowadzące własną działalność gospodarczą i prowadzące własne pojazdy tego typu muszą spełnić następujące warunki:

- Pojazd należy zarejestrować w DVLA, tel. 0870 240 0009. Po dokonaniu rejestracji DVLA zwraca prawo jazdy wraz z rozszerzonym odpisem (ang. counterpart document). W przypadku wykroczeń drogowych umożliwia to korzystanie ze stałego taryfikatora mandatów (ang. fixed penalty system) zamiast ustalania kary na drodze sądowej. Rejestracji mogą także dokonać osoby posiadające prawo jazdy na samochody osobowe. Tym systemem objęte są wyłącznie prawa jazdy wydane w krajach z Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
- Osoby pochodzące z kraju należącego do EOG i będące w wieku poniżej 45 lat mogą prowadzić pojazdy w Wielkiej Brytanii posługując się własnym prawem jazdy do ukończenia 45 lat lub przez 5 lat (zależnie od tego, który okres jest dłuższy); osoby powyżej 45. roku życia i poniżej 65. roku życia mogą posługiwać się dotychczasowym prawem jazdy do ukończenia 66 lat lub przez 5 lat (zależnie od tego, który okres jest krótszy); osoby powyżej 65. roku życia mogą prowadzić przez 12 miesięcy. Po upływie któregoś z tych limitów wiekowych prawo jazdy należy wymienić na brytyjskie.
- Pojazdy średniej wielkości mogą prowadzić wyłącznie osoby, które ukończyły 18 lat.
- Duże ciężarówki i autobusy można prowadzić wyłącznie osoby, które ukończyły 21 lat.

Are you driving an agricultural tractor?

If you wish to drive an agricultural tractor on the road you, or your employer, should check your existing licence to make sure you can drive these vehicles. The DVLA on 0870 240 0009 will advise you if your licence allows you to do this.

If you do not have this entitlement you will need to apply for a provisional licence and then a category f test. You do not need an ordinary driving licence to do this but you can only use the category f licence to drive agricultural tractors on the road and no other vehicles.

Useful safety advice on working with tractors can be found at:

www.hse.gov.uk/pubns/indg185.pdf or call the Health and Safety Executive on 01787 881 165 and ask for a copy of their booklet *Tractor Action*.

Obywatele innych krajów (w tym osoby pochodzące z wyżej wymienionych wyznaczonych krajów) muszą zdać egzamin na brytyjskie prawo jazdy uprawniające do prowadzenia ciężarówek, minibusów i autobusów.

Kierowcy ciągników rolniczych

Osoby prowadzące ciągniki rolnicze powinny sprawdzić (samemu lub za pośrednictwem pracodawcy), czy posiadane prawo jazdy uprawnia je do prowadzenia tego typu pojazdów. Informacji na ten temat udziela DVLA pod numerem 0870 240 0009.

Jeżeli posiadane prawo jazdy nie uprawnia do prowadzenia ciągników, należy złożyć wniosek o tymczasowe prawo jazdy i zdać egzamin na prawo jazdy kategorii f. Posiadanie zwykłego prawa jazdy nie jest wymagane, ale należy pamiętać, że prawo jazdy kategorii f uprawnia wyłącznie do prowadzenia ciągników rolniczych.

Przydatne informacje na temat pracy z ciągnikami znaleźć można pod adresem

www.hse.gov.uk/pubns/indg185.pdf. Pod numerem 01787 881 165 brytyjskiego urzędu ds. nadzoru BHP (Health and Safety Executive) można otrzymać egzemplarz broszury zatytułowanej *Tractor Action*.

INSURANCE

Do you have insurance?

You must have insurance to drive a car. The cost will depend on your age and the type of car you are driving. There are three types:

- **Third party.** This covers costs to anyone injured or whose car, or other property is damaged because of you. It does not cover damage to your car.
- **Third Party, Fire and Theft.** In addition to the above, it covers damage to your car through fire or loss through theft.
- **Comprehensive.** This covers all the above and the cost of injury to yourself and repairs to your vehicle.

If borrowing a car, make sure that your own or your friend's insurance will cover you. If hiring a car, insurance is usually provided by the hire company.

Anyone else who drives your car has to be named on the insurance policy – there will be an extra cost for this.

It is important that you have insurance. Without insurance you could:

- be fined up to £5000
- be banned from driving
- receive up to 8 penalty points
- have to pay the costs that result from the crash.

Insurance companies can easily be found on the internet or in local phone books. Ask them what the insurance will cost and compare their prices as some can be cheaper.

UBEZPIECZENIE KOMUNIKACYJNE

Czy jesteś ubezpieczony?

Zabronione jest prowadzenie pojazdów bez ubezpieczenia. Koszt ubezpieczenia zależy od wieku kierowcy i rodzaju pojazdu. Wyróżniamy trzy rodzaje ubezpieczenia:

- Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej (ang. third party). Ten rodzaj ubezpieczenia pokrywa koszty roszczeń z tytułu obrażeń lub uszkodzeń spowodowanych przez ubezpieczonego. Ubezpieczenie nie obejmuje uszkodzenia samochodu ubezpieczonego.
- Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, pożaru i kradzieży (third party, fire and theft). Oprócz wyżej wymienionych szkód ten rodzaj ubezpieczenia pokrywa także szkody na skutek pożaru lub kradzieży.
- Kombinowane ubezpieczenie komunikacyjne (ang. comprehensive insurance). Ten rodzaj ubezpieczenia obejmuje wszystkie wyżej wymienione szkody oraz koszty wyniku z obrażeń ciała doznanych przez kierowcę oraz koszty naprawy samochodu ubezpieczonego.

Pożyczając samochód należy sprawdzić, czy nasze ubezpieczenie lub ubezpieczenie osoby, od której samochód pożyczamy, obejmuje pożyczającego. W przypadku wynajmowanych samochodów ubezpieczenie zwykle zapewnia wypożyczalnia.

W polisie ubezpieczeniowej muszą być wymienione wszystkie osoby prowadzące dany pojazd – pobierana jest za to dodatkowa opłata.

Za brak ubezpieczenia grożą poważne konsekwencje:

- grzywna w wysokości do 5 tys. funtów
- zakaz prowadzenia pojazdów
- do 8 punktów karnych na prawie jazdy
- konieczność opłacenia kosztów wypadku.

Firmy ubezpieczeniowe ogłaszają się w Internecie i książkach telefonicznych. Warto poprosić o wycenę i porównać kilka ofert.

REGISTRATION

Is your car registered?

If you have brought your car from your own country and it has been registered and taxed there, you can use it for 6 months in any 12-month period. To use it beyond this time, contact a DVLA Local Office or telephone 0870 240 0010.

If you buy a car in the UK, it must be registered with the DVLA

- if you buy it at a car sales outlet, they will usually help to register the vehicle
- if you buy privately, make sure the seller gives you the registration document and MOT certificate (if the vehicle is over three years old) and that they own the car.

Advice on buying privately is included in the DVLA leaflet *Registering and Licensing your Motor Vehicle (V100)*.

REJESTRACJA

Czy pojazd jest zarejestrowany?

Pojazdy sprowadzone z zagranicy, za które opłacono podatek drogowy i które zostały zarejestrowane w kraju pochodzenia, można prowadzić w Wielkiej Brytanii przez 6 miesięcy w dowolnym okresie 12-miesięcznym. Po upływie tego czasu należy skontaktować się z miejscowym oddziałem DVLA lub zadzwonić pod numer 0870 240 0010.

Pojazdy zakupione w Wielkiej Brytanii muszą być zarejestrowane w DVLA.

- Salony samochodowe zwykle udzielają pomocy przy rejestracji zakupionych pojazdów.
- W przypadku samochodów kupowanych od osób prywatnych należy zażądać okazania dowodu rejestracji pojazdu oraz zaświadczenia z przeglądu technicznego (jeżeli samochód ma ponad 3 lata). Należy także zażądać okazania dowodu własności pojazdu.

Wskazówki dotyczące kupowania pojazdów od osób prywatnych zawiera ulotka wydana przez DVLA pt. *Registering and Licensing your Motor Vehicle* (V100).

TAX

Is your vehicle taxed?

All vehicles must be taxed. The amount of tax depends on the size of engine, the type of fuel, and how much carbon dioxide is produced. You pay less tax on vehicles with lower emissions.

- if you have bought a new car at a car sales outlet, it will often be taxed. If not, you will have to register the vehicle at a DVLA local office using form V55/4
- if you already own the car and it is registered in your name, you should receive a form about two weeks before the renewal date. Complete this form and take it to a main Post Office with your insurance and MOT certificate (if the vehicle is over three years old). They will then give you your tax disc. Place the disc on the inside of the left-hand side of your windscreen.

PODATEK

Czy opłacono podatek drogowy?

Wszyscy właściciele samochodów mają obowiązek opłacenia podatku drogowego. Wysokość podatku zależy od pojemności silnika, rodzaju paliwa oraz ilości wytwarzanego dwutlenku węgla. Im mniejsze emisje, tym niższy podatek.

- W przypadku nowych samochodów zakupionych w salonie samochodowym podatek jest często opłacony; w przeciwnym razie należy wypełnić formularz V55/4, aby zarejestrować pojazd w miejscowym urzędzie DVLA
- Właściciele pojazdów zarejestrowanych na swoje nazwisko otrzymują formularz do wypełnienia na dwa tygodnie przed upływem terminu płatności podatku. Wypełniony formularz należy okazać w urzędzie pocztowym wraz z ważną polisą ubezpieczeniową i zaświadczeniem z przeglądu technicznego (w przypadku pojazdów mających ponad 3 lata). Na pocście wydany zostaje dowód opłacenia podatku drogowego (ang. tax disc), który należy umieścić za przednią szybą pojazdu z lewej strony.

MOT CERTIFICATE

Do you have an MOT certificate?

The MOT test is administered by the Vehicle and Operator Services Agency (VOSA) and is intended to ensure that vehicles over three years old are in good mechanical condition. The test will check brakes, tyres, lights, exhaust emissions and many other parts of the vehicle that could make it unsafe to drive or cause environmental pollution.

Once your car is three years old you will need to have it tested, and every year after that. Tests are carried out at approved MOT centres and you will be given a certificate if your vehicle passes. If the vehicle fails, it must be repaired and then retested before you can drive it. There is a fee for this certificate.

Even if your vehicle passes the MOT test, you have to make sure that it stays in good condition between tests by getting it repaired. The police can stop any vehicle that does not appear roadworthy, for example, one with faulty lights or a faulty exhaust.

ZAŚWIADCZENIE Z PRZEGLĄDU TECHNICZNEGO (MOT)

Czy masz zaświadczenie MOT?

Przeprowadzanie przeglądów technicznych egzekwuje Vehicle and Operator Services Agency (Państwowy Urząd ds. Obsługi Technicznej Pojazdów, VOSA). Przeglądy mają na celu sprawdzenie stanu technicznego pojazdów mających ponad trzy lata. Podczas badania technicznego sprawdzane są hamulce, koła, światła, układ wylotowy oraz inne części pojazdu pod kątem ich bezpieczeństwa oraz stopnia zanieczyszczenia środowiska.

Wszystkie pojazdy mające co najmniej trzy lata muszą być co roku poddawane przeglądowi. Badania dokonywane są w autoryzowanych warsztatach, które wydają zaświadczenia MOT. Usterki stwierdzone w czasie przeglądu muszą zostać usunięte, a pojazd poddany ponownemu przeglądowi przed wydaniem świadectwa. Za wydanie zaświadczenia pobierana jest opłata.

Niezależnie od posiadanego aktualnego świadectwa przeglądu technicznego kierowcy mają obowiązek dbać o dobry stan techniczny pojazdu i dokonywać bieżących napraw. Policja ma prawo zatrzymywać wszystkie pojazdy, których stan techniczny budzi zastrzeżenia (np. pojazdy z niesprawnie działającymi światłami lub układem wylotowym).

LEARNING TO DRIVE

If you do not have a licence and wish to learn how to drive, you should:

- be 17 years of age or over
- obtain a form at a Post Office to apply to the DVLA for a Provisional Licence
- once you have the Provisional Licence take driving lessons, preferably with an Approved Driving Instructor (if you are taught by anyone else, they must be at least 21 years of age and have held a licence for at least three years)
- display “L” plates at the front and rear of your vehicle
- not drive on motorways
- not drive alone.

The driving test consists of:

- A two-part theory test:
 - Part one is a multi-choice test of 35 questions, 30 of which you must answer correctly. The test lasts 40 minutes and is taken at the nearest theory test centre.
 - Part two is a hazard perception test. Fourteen video clips of driving are shown where you must identify situations that could become dangerous. The test is taken at the same time as the theory test.
- A practical driving test. This lasts about 40 minutes.

You have to pass both parts of the theory test on the same day before you can take the practical driving test.

You can book a driving test online at www.dsa.gov.uk or by phoning 0870 010 1372.

NAUKA JAZDY

Aby uzyskać prawo jazdy należy spełnić następujące warunki:

- wiek co najmniej 17 lat;
- należy wypełnić wniosek o wydanie tymczasowego prawa jazdy, który należy odesłać do DVLA (formularz wniosku można otrzymać na pocztę;
- po uzyskaniu tymczasowego prawa jazdy należy odbyć szkolenie, najlepiej pod kierunkiem wykwalifikowanego i wpisanego do ewidencji instruktora (ang. Approved Driving Instructor, ADI) (lekcje mogą udzielać także inne osoby pod warunkiem, że posiadają prawo jazdy od co najmniej trzech lat i mają ukończone 21 lat);
- z przodu i z tyłu pojazdu należy wywiesić tablice „L” ;
- przed otrzymaniem pełnego prawa jazdy nie wolno jeździć po autostradzie;
- przed otrzymaniem pełnego prawa jazdy nie wolno jeździć samemu.

Egzamin na prawo jazdy składa się z dwóch części:

- dwuczęściowego egzaminu teoretycznego:
 - > część pierwszą stanowi test wielokrotnego wyboru składający się z 35 pytań. Należy odpowiedzieć prawidłowo na co najmniej 30 pytań. Ta część trwa 40 minut. Egzamin teoretyczny kandydaci zdają w najbliższym ośrodku egzaminacyjnym.
 - > część druga dotyczy umiejętności oceny zagrożeń na drodze. Kandydatowi pokazuje się 14 wideoklipów, na których trzeba zidentyfikować potencjalnie niebezpieczne sytuacje. Ten sprawdzian odbywa się w tym samym dniu, co część pierwsza egzaminu teoretycznego.
- części praktycznej – sprawdzian praktyczny trwa około 40 minut.

Do egzaminu praktycznego podejść można dopiero po zdaniu obu sprawdzianów teoretycznych w tym samym dniu.

Na egzamin na prawo jazdy można się umówić przez Internet pod adresem www.dsa.gov.uk lub telefonicznie pod numerem 0870 010 1372.

GENERAL ADVICE

As laws vary from country to country, you should ensure that you are aware of traffic laws in the UK. The *Highway Code* is a guide to driving in the UK that also gives details of traffic laws. You can buy it in bookshops or view it online at www.highwaycode.gov.uk/. It is strongly recommended that you read the *Highway Code*.

Some important rules are listed below:

- Drive on the left and overtake on the right. At roundabouts give way to traffic approaching from the right. At junctions obey any Stop or Give Way signs and markings.
- If you are used to driving on the right-hand side of the road your automatic reaction in an emergency will be to swerve in that direction, that is, into the path of traffic on the other side of the road. In view of this it is important that you give all your concentration to your driving and are not distracted by the car radio, etc.
- On busy roads other traffic will remind you to drive on the left. Extra care is needed on quieter roads where there are fewer vehicles on the road.
- Road signs may be different from those at home. British signs are shown in the *Highway Code*.
- Drinking and driving. The legal limit is 80 milligrammes per 100 millilitres of blood, 35 micrograms per 100 ml of breath or 107 mg per 100 ml of urine.

As the amount of alcohol in your body depends on various factors such as what you are drinking, your weight and your metabolism there is no easy way of knowing if you are under the legal limit. The best advice is not to drink and drive.

Legal penalties are severe – you could be fined up to £5000, be imprisoned and you will automatically be banned from driving. If anyone is killed because you have been drinking, you could be imprisoned for up to 14 years. In addition, you could be liable for any costs to someone injured in the crash.

INFORMACJE OGÓLNE

Ponieważ przepisy ruchu drogowego różnią się w poszczególnych krajach, kandydaci powinni zapoznać się z zasadami obowiązującymi w Wielkiej Brytanii. Zasady ruchu drogowego i obowiązujące przepisy przedstawione są szczegółowo w kodeksie drogowym (ang. *Highway Code*). Kodeks jest do nabycia w księgarniach lub przez Internet pod adresem www.highwaycode.gov.uk/. Wszystkie osoby ubiegające się o prawo jazdy powinny zapoznać się z treścią kodeksu.

Oto kilka najważniejszych zasad ruchu drogowego w Wielkiej Brytanii:

- Obowiązuje ruch lewostronny. Wymijanie odbywa się z prawej strony. Na rondzie pierwszeństwo mają pojazdy nadjeżdżające z prawej strony. Na skrzyżowaniach należy przestrzegać znaków zatrzymania (Stop), znaków nakazu ustąpienia pierwszeństwa przejazdu (Give Way) lub namalowanych na jezdni linii.
- Osoby przyzwyczajone do ruchu prawostronnego w nagłych sytuacjach automatycznie skręcają w prawą stronę, czyli prosto w pojazdy nadjeżdżające z przeciwnej strony. Dlatego tak ważna jest pełna koncentracja podczas jazdy. Uwaga kierowcy nie powinna być rozproszona przez radio itd.
- Na drogach o dużym natężeniu ruchu kierowca zmuszony jest do jazdy po lewej stronie. Szczególną ostrożność należy natomiast zachować na drogach o mniejszym natężeniu ruchu, gdzie łatwiej jest zapomnieć o jeździe po lewej stronie.
- Znaki drogowe mogą się różnić od znaków stosowanych w innych krajach. Wszystkie znaki pokazane są w kodeksie drogowym.
- Jazda pod wpływem alkoholu. Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 80 miligramów alkoholu na 100 mililitrów krwi, 35 mikrogramów na 100 ml wydychanego powietrza lub 107 mg na 100 ml moczu.

Ponieważ zawartość alkoholu w organizmie zależy od wielu czynników, takich jak rodzaj wypitego alkoholu, masa ciała, wzrost czy tempo przemiany materii, niemożliwe jest przewidzenie, czy przekroczony został dopuszczalny limit. Najlepiej zatem przestrzegać prostej zasady – „Piłeś? Nie jedź!”.

Za jazdę w stanie nietrzeźwym grożą surowe kary – grzywna do 5 tys. funtów lub pozbawienie wolności z automatycznym odebraniem prawa jazdy. Jeżeli na skutek jazdy pod wpływem alkoholu dojdzie do wypadku śmiertelnego, kierowcy grozi kara pozbawienia wolności do lat czternastu. Kierowca może także ponosić odpowiedzialność za wszystkie koszty osoby poszkodowanej w wypadku.

- Drugs and medicines. It is also against the law to drive whilst impaired by drugs or by medicines. If you are taking medicines make sure they will not affect your driving.
- Speeding. Speed limits in the UK are as follows:

Motorways and dual carriageways	70 mph (112 kph)
Single carriageways	60 mph (96 kph)
Built-up areas	30 mph (48 kph)

Sometimes different speed limits will apply on these roads; these are clearly signed. In particular, there are 20 mph (32 kph) limits near many schools.

Many residential areas are 20's Plenty zones: these have an advisory 20 mph speed limit and can be recognised by the signs being green.

Medium-sized vans, large vans, lorries and buses have lower speed limits. These are shown in the *Highway Code*.

- Seatbelts must be worn by the driver and passengers. As the driver, you have to make sure all passengers under 14 years of age wear seatbelts or an approved child restraint, if applicable.

The following rules on carrying children apply with very few exceptions:

- Children under 3 must be in a correct child restraint in front and back. If there are no seatbelts in the vehicle to which a restraint can be fixed, the child cannot travel.
- Children aged 11 or younger and under 135 cm in height (4ft 5in) must use correct child restraint in front. They cannot use the seatbelt. If there is a seatbelt in the back to which a restraint can be fixed, the child must use the correct restraint.
- Children aged 12 or 13, or younger children over 135 cm in height, must wear a seatbelt in front and back if fitted.
- Rear-facing child seats must not be used on seats where an active frontal airbag is fitted.

Further information is available at:

www.thinkroadsafety.gov.uk/campaigns/childcarseats/childcarseats.htm

- Narkotyki i leki. Jazda pod wpływem środków odurzających lub leków stanowi wykroczenie. Osoby przyjmujące leki powinny sprawdzić, czy mogą prowadzić samochód.
- Jazda z niedozwoloną prędkością. W Wielkiej Brytanii obowiązują następujące ograniczenia prędkości:

Autostrady i drogi szybkiego ruchu	70 mph (112 km/h)
Drogi jednojezdniowe (ang. single carriageways)	60 mph (96 km/h)
Tereny zabudowane	30 mph (48 km/h)

Czasami na tych drogach mogą obowiązywać różne ograniczenia prędkości. Są one wyraźnie oznakowane. W pobliżu szkół często obowiązuje ograniczenie do 20 mil na godzinę (32 km/h).

Na terenach mieszkalnych często znajdują się strefy „20's Plenty” (20 wystarczy) - w tych strefach zaleca się ograniczenie prędkości do 20 mil na godzinę. Znaki zalecające takie ograniczenie są zielone.

W przypadku średniej i dużej wielkości furgonetek ciężarówek i autobusów zastosowanie mają większe ograniczenia prędkości. Wyszczególnione są one w kodeksie drogowym.

- Prawo nakłada na kierowców i wszystkich pasażerów obowiązek zapinania pasów bezpieczeństwa. Obowiązkiem kierowcy jest dopilnowanie, aby wszyscy pasażerowie poniżej 14. roku życia mieli zapięte pasy bezpieczeństwa lub aby siedzieli w foteliku dziecięcym.

Z nielicznymi wyjątkami przy przewozie dzieci należy przestrzegać następujących przepisów:

- Dzieci poniżej 3. roku życia muszą podróżować w odpowiednim foteliku (z tyłu i z przodu pojazdu). Dzieci nie wolno przewozić samochodem niewyposażonym w odpowiednie pasy bezpieczeństwa.
- Dzieci do 11. roku życia i poniżej 135 cm wzrostu (4ft 5in). podróżujące z przodu muszą siedzieć w foteliku. Stosowanie pasów bezpieczeństwa jest w takim przypadku niedozwolone. Jeżeli z tyłu samochodu znajduje się pas, do którego fotelik może być przymocowany, należy go stosować. Jeżeli pasa nie ma, dziecko może jechać bez pasa.
- Dzieci w wieku lat 12 lub 13 lub młodsze dzieci powyżej 135 cm wzrostu muszą podróżować z zapiętym pasem bezpieczeństwa z przodu i z tyłu samochodu.
- Zabrania się przewożenia w foteliku dziecka siedzącego tyłem do kierunku ruchu na przednim siedzeniu pojazdu z poduszką powietrzną.

Więcej informacji znajduje się na stronie

www.thinkroadsafety.gov.uk/campaigns/childcarseats/childcarseats.htm

- Hand-held mobile phones must not be used, including sending or reading text messages. To use your phone, park safely and switch off your engine. You could be fined £60 and receive 3 penalty points.
- Crash helmets must be used by motorcyclists and their passengers.
- You must stop if you have crashed. You have to give your name and address and insurance details to anyone who is injured or whose property or vehicle has been damaged. The police should be called if someone is injured. If the crash is serious call the police on 999 and, if necessary, an ambulance.
- Once a pedestrian steps onto a zebra crossing you must stop to allow them to cross. At pelican crossings you must stop if the red light is showing as this means people are crossing. When the amber light flashes, you can proceed if there are no more pedestrians on the crossing.

There are two other types of pedestrian crossings:

- Puffin crossings – these allow more time for pedestrians to cross.
- Toucan crossings – these allow cyclists and pedestrians to cross.

Both these crossings look very like a pelican crossing, however, there is no flashing amber phase. You must stop if the red light is showing and proceed only when the green light is showing, provided no one is on the crossing.

- You should drive more slowly near a school or where pedestrians may be present. At many schools you will see a School Crossing Patroller who helps the children to cross the road. They will hold up a Stop sign if they want you to stop to allow the children to cross.
- If you see an emergency vehicle such as a fire engine or ambulance using its blue lights, headlights or siren, you should pull over to let it pass as soon as it is safe to do so and without putting other road users in danger.

- Zabronione jest używanie telefonów komórkowych bez zestawu głośnomówiącego podczas jazdy. Aby skorzystać z telefonu należy pojazd zatrzymać w bezpiecznym miejscu i wyłączyć silnik. Za nieprzestrzeganie tego przepisu grozi mandat w wysokości 60 funtów i trzy punkty karne na prawie jazdy.
- Motocykliści i pasażerowie mają obowiązek noszenia kasków.
- Kierowcy uczestniczący w wypadku drogowym mają obowiązek się zatrzymać. Osobie poszkodowanej należy podać swoje imię i nazwisko, adres zamieszkania oraz dane firmy ubezpieczeniowej. Jeżeli w wypadku doszło do obrażeń ciała, należy wezwać policję. Jeżeli doszło do poważnego wypadku, należy zadzwonić na numer 999 i wezwać policję oraz, jeśli jest to konieczne, pogotowie.
- Na widok pieszego wchodzącego na pasy kierowca ma obowiązek się zatrzymać. Na przejściach z sygnalizacją sterowaną przyciskami przez pieszego (ang. pelican crossing) należy się zatrzymać, gdy pokazuje się czerwone światło. Jeżeli pokazuje się żółte światło, kierowca nie ma obowiązku zatrzymywania się, jeżeli na przejściu nie znajdują się piesi.

Spotyka się także dwa inne rodzaje przejść dla pieszych:

- przejścia typu „puffin” – dają pieszym więcej czasu na przejście;
- przejścia typu „toucan” – umożliwiają przejście pieszym i rowerzystom.

Oba te przejścia wyglądają bardzo podobnie do przejścia „pelikanowego”, z tą różnicą, że pomiędzy zielonym a czerwonym światłem nie zapala się światło żółte. Kierowca ma obowiązek zatrzymać się, gdy pokazuje się czerwone światło. Ruszyć wolno dopiero po zapaleniu się zielonego światła, pod warunkiem, że na przejściu nie ma pieszych.

- W pobliżu szkół lub innych miejsc, gdzie może znajdować się duża liczba pieszych należy zwolnić i zachować szczególną ostrożność. Często na przejściach w pobliżu szkół zobaczyć można osobę przeprowadzającą dzieci przez ulicę (ang. School Crossing Patroller). Osoba taka zaopatrzona jest w znak STOP, który służy jej do zatrzymywania ruchu, aby dzieci mogły bezpiecznie przejść przez jezdnię.
- Na widok pojazdu służb ratowniczych jadących na sygnale, na przykład straży pożarnej czy karetki, należy zjechać na pobocze, aby przepuścić pojazd, pod warunkiem, że jest to bezpieczne i nie naraża się na niebezpieczeństwo innych użytkowników drogi.

FURTHER INFORMATION

Websites

Driver and Vehicle Licensing Agency

www.dvla.gov.uk

Driving Standards Agency

www.dsa.gov.uk

Motoring Information

www.direct.gov.uk/Motoring/fs/en

Highway Code

www.highwaycode.gov.uk/

Note: Large public libraries often have internet facilities

Leaflets

Registering and Licensing your Motor Vehicle (V100)

What you need to know about Driver Licences (D100)

These leaflets are available from Post Offices

Telephone Numbers

DVLA Local Offices 0870 850 0007

Vocational Licence Registrations 0870 240 0009

DSA Driving Tests 0870 010 1372

The information contained in this leaflet is intended as a guide to driving requirements in Scotland and not as a definitive statement of law.

DODATKOWE INFORMACJE

Internet

Driver and Vehicle Licensing Agency

www.dvla.gov.uk

Driving Standards Agency

www.dsa.gov.uk

Informacje na temat zasad ruchu drogowego

www.direct.gov.uk/Motoring/fs/en

Kodeks drogowy (Highway Code)

www.highwaycode.gov.uk/

Uwaga: wiele bibliotek oferuje dostęp do Internetu.

Ulotki

Registering and Licensing your Motor Vehicle (V100)

What you need to know about Driver Licences (D100)

Ulotki te można otrzymać w urzędach pocztowych.

Numery telefonów

DVLA miejscowe oddziały 0870 850 0007

 rejestracja zawodowego prawa jazdy 0870 240 0009

DSA egzaminy na prawo jazdy 0870 010 1372

Przedstawione tu wymagania dotyczące jazdy samochodem w Szkocji mają charakter wyłącznie orientacyjny i nie stanowią źródła prawa.

Road Safety
SCOTLAND

© Crown copyright 2007
RR Donnelley B50116 3/07 (Polish)
Opracowanie:
Road Safety Scotland
Heriot-Watt Research Park (North)
Riccarton, Currie
Edinburgh EH14 4AP
Tel: 0131 472 9200
www.roadsafetyscotland.org.uk